

вил, слід сказати, що вона передбачає винність двоякого роду. По-перше, обов'язок винної особи дати звіт про свої неправомірні діяння у сфері відносин державної митної справи; по-друге – обов'язок понести покарання у виді адміністративного стягнення.

Перше означає, що адміністративна відповідальність зв'язується з поверненням до минулого, з обов'язком відзвітуватися за минулу поведінку і пояснити митному органу причини невиконання норм митного законодавства. Чинний Митний кодекс у виді альтернативи надає змогу посадовій особі митного органу замість адміністративного покарання попередити винного. При цьому, звичайно, враховується особа порушника і характер проступку.

Друге означає, що за порушення митних правил особа зобов'язана понести передбачене законом покарання у виді адміністративного стягнення, тобто підлягає певним обмеженням, стисненням в межах санкцій митного законодавства.

Адміністративну відповідальність можна розглядати у вигляді ефективного інструменту припинення будь-яких правопорушень, в тому числі і спрямованих проти митних правил зняття попередження будь-якої протиправної поведінки. Особливість адміністративної відповідальності за порушення митних правил відображається у тому, що вона міцно спирається на митне законодавство, яке забезпечує максимально корисне функціонування системи митної служби України [9, с. 264]. Серцевину митної нормотворчої бази складає Митний кодекс України від 13 березня 2012 р., в якому значне місце відведено адміністративно-правовим засобам боротьби з порушеннями митних правил.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України : Закон України від 13 берез. 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-vi>.
2. Про Державну програму боротьби із злочинністю : Постанова Верховної Ради України 25 черв. 1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3325-12>.
3. Грянка Г.В. Поняття заходів адміністративно-процесуального примусу / Г.В. Грянка // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 3. – С. 31-34.
4. Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право) : навч. посіб. – К., 2008.
5. Педешко А.І. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Педешко А.І. – Х., 2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe.
6. Митне право України : навч. посіб. / Ю.В. Іщенко, В.П. Чабан, В.М. Дорогих ; керів. авт. кол. Ю.В. Іщенко, В.П. Чабан. – К., 2010.
7. Колпаков В.К., Гордеев В.В., Грянка Г.В. та ін. Процесуальний примус в адміністративній відповідальності : монографія. – Х., 2011.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 груд. 1984 р. // ВВР Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.
9. Митне право України : навч. посіб. / за заг. ред. В. Ченцова та Д.В. Приймаченка. – К., 2008.

Надійшла до редакції 27.12.2012

БЕЛІНСЬКИЙ Ю.Є., здобувач
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 351.753

ОРГАНИ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ РЕАЛІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Визначено поняття та об'єкти дозвільної системи. Зроблено класифікацію суб'єктів дозвільної системи. Серед суб'єктів дозвільної системи особливу увагу приділено органам внутрішніх справ.

Ключові слова: дозвільна система, зброя, органи внутрішніх справ.

Определено понятие и объекты разрешительной системы. Приведена классификация субъектов разрешительной системы. Среди субъектов разрешительной системы особое внимание уделяется органам внутренних дел.

Ключевые слова: разрешительная система, оружие, органы внутренних дел.

The author definition to the term licensing system is presented in the article. The objects of licensing system are determined. Classification of subjects of licensing system is made. Special attention is paid to internal affairs agencies among all the subjects of licensing system.

Keywords: *licensing system, weapon, internal affairs agencies.*

Реалії сучасного життя свідчать, що деякі діяння, які не є, по суті, ani проступком, ani злочином, за певних умов (стихийні лиха, воєнний стан, відносини в сфері обігу небезпечних предметів, речовин, об'єктів тощо) можуть призвести до суспільно небезпечних наслідків. Так, перевезення будь-яких предметів як товарів дозволено і не вимагає додаткових дозволів, крім загальноприйнятих обліково-фінансових документів. Але якщо таким товаром є, припустимо, вибухові речовини, то дії (наприклад, необережне поводження з вантажем, що перевозиться) у даному випадку можуть завдати величезної шкоди оточуючим. Отже, суспільство зобов'язане відгородити себе від можливого негативного прояву властивостей небезпечних предметів введенням додаткових правил, що, по суті, є правовими запобіжними заходами від можливого шкідливого впливу небезпечних предметів або речовин у разі неправомірного або неправильного їхнього використання. Через це в державах запроваджується режим дозвільної системи.

Даною тематикою у науці адміністративного права займалися такі вчені, як В.А. Гуменюк, О.В. Кузьменко, С.В. Лихачов, А.Є. Луньов, С.Д. Подлінев та ін. Проте питання визначення суб'єктів дозвільної системи у механізмі реалізації права громадян на зброю не знайшло належного розгляду в науці, тому і стало метою цієї статті. Для досягнення мети автор ставить своїм завданням визначити поняття дозвільної системи, які існують сьогодні в науці та законодавстві, та об'єктів дозвільної системи; класифікувати суб'єкти дозвільної системи, приділивши особливу увагу органам внутрішніх справ.

Під дозвільною системою в науці адміністративного права розуміють: сукупність правил, що регулюють порядок виробництва, придбання, використання, зберігання, збуту та перевезення деяких предметів і речовин (зброя, боєприпаси, печатки та штампи, розмножувальні апарати, сильнодіючі отруйні речовини тощо), а також порядок відкриття та функціонування деяких підприємств [1, с. 530]; врегульовану правом сукупність суспільних відносин суб'єктів адміністративної влади з громадянами та організаціями, що виникають у зв'язку з видачею дозволів на зайняття певними видами діяльності з подальшим наглядом за дотриманням правил й умов здійснення дозволеної діяльності [2, с. 375]; об'єктивно існуючу і наділену певними якісними характеристиками сукупність правових відносин, які виникають між фізичними і юридичними особами, з одного боку, а також суб'єктами державного управління та іншими контрагентами – з іншого, і спрямовані на реалізацію суб'єктивних прав з приводу здійснення дозволених законом дій щодо предметів, станів чи процесів у природі або суспільстві, неврегульоване використання або функціонування яких може завдати шкоди державним або суспільним інтересам [3, с. 6-7]; спеціальний вид ліцензування, що породжує адміністративно-правові відносини між заявником та уповноваженим органом виконавчої влади, в якому заявник добровільно покладає на себе певні обов'язки у сфері державного управління, невиконання яких тягне адміністративну чи кримінальну відповідальність, натомість отримуючи право на зайняття певними видами підприємницької діяльності чи право на придбання, зберігання, користування, продаж предметів, матеріалів, речовин, безконтрольний обіг яких може зашкодити громадській безпеці, громадському порядку і майну [4, с. 12].

Окремі вчені розглядають дозвільну систему у вузькому та широкому розумінні. Так, А.Т. Комзюк вказує, що можна вести розмову про дозвільну систему у двох аспектах. Широке розуміння дозвільної системи передбачає особливий порядок вчинення різними суб'єктами будь-яких дій, на які потрібно одержати спеціальний дозвіл. Дозвільна система у вузькому розумінні поширюється лише на об'єкти, перераховані в Положенні про дозвільну систему [5, с. 194]. С.В. Лихачов у вузькому розумінні дозвільну систему характеризує як різновид (розряд) спеціальної адміністративної діяльності (яку здійснюють, зокрема, органи внутрішніх справ). У більш широкому розумінні дозвільна система, на думку науковця, є типологічно близькою до ліцензування [6]. На думку В.І. Ткаченка, дозвільна система в широкому розумінні – це врегульований нормами адміністративного права порядок отримання фізичними або юридичними особами в органах виконавчої влади або спеціально уповноважених виконавчих органах місцевих рад дозволів на провадження зазначеного виду господарської діяльності, а також інших дій

(видів діяльності), які відповідно до чинного законодавства України передбачають обов'язкове отримання фізичними та юридичними особами дозволів на їх здійснення протягом установленого строку за умови виконання ними певних правил. Дозвільна система у вузькому розумінні – це врегульована адміністративно-правовими нормами адміністративно-процедурна діяльність органів внутрішніх справ, а також інших спеціально уповноважених органів (посадових осіб) щодо видачі фізичним або юридичним особам дозволів на здійснення відповідної діяльності (дій) у сфері обігу спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, відкриття, функціонування, призупинення та припинення діяльності окремих підприємств, майстерень і лабораторій; здійснення нагляду за їх діяльністю, а також застосування заходів адміністративного примусу за порушення встановлених цим адміністративним інститутом правил [7, с. 29, 37].

У національному законодавстві можна виділити декілька визначень дозвільної системи. Так, у Законі «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 6 вересня 2005 р. № 2806-IV дозвільна система у сфері господарської діяльності визначається як сукупність урегульованих законодавством відносин, які виникають між дозвільними органами, державними адміністраторами та суб'єктами господарювання у зв'язку з видачею документів дозвільного характеру, переоформленням, видачею дублікатів, анулюванням документів дозвільного характеру. Стаття 1 Закону об'єктами, на які видається документ дозвільного характеру, визначає природні ресурси, земельні ділянки, ґрунтовий покрив земельних ділянок, споруди, будівлі, приміщення, устаткування, обладнання та механізми, що вводяться в експлуатацію або проєктуються, окремі операції, господарську діяльність певного виду, роботу та послугу, а також документи, які використовуються суб'єктом господарювання у процесі проходження погоджувальної (дозвільної) процедури (проектна документація на будівництво об'єктів, землевпорядна документація, містобудівна документація, гірничий відвід) [8]. У Положенні про дозвільну систему, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576, під дозвільною системою розуміється особливий порядок виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, обліку і використання спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій з метою охорони інтересів держави та безпеки громадян.

Відповідно до п. 2 Положення об'єктами, на які поширюється дозвільна система, є: вогнепальна зброя (нарізна воєнних зразків, несучасна стрілецька, спортивна, навчальна, охолощена, мисливська нарізна і гладкоствольна), бойові припаси до неї, холодна зброя (арбалети, мисливські ножі тощо), пневматична зброя калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с, пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, зазначені патрони, вибухові матеріали і речовини, сильнодіючі отруйні речовини I-II класу безпечності, збудники інфекційних захворювань I-II групи патогенності і токсини, сховища, склади і бази, де вони зберігаються, стрілецькі тири і стрільбища, мисливсько-спортивні стенди, а також підприємства і майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, магазини, в яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, штемпельно-граверні майстерні, печатки і штампи, організації, що займаються збутом сильнодіючих отруйних речовин, і лабораторії, що проводять аналізи цих засобів і речовин, працюють із збудниками інфекційних захворювань I-II групи патогенності і токсинами) [9].

Як витікає з аналізу вищенаведених нормативних визначень та різних об'єктів, йдеться про різні складові дозвільної системи України. Водночас загального визначення дозвільної системи законодавцем наразі не вироблено.

З метою вироблення узагальнюючого підходу до визначення поняття «дозвільна система», на наш погляд, слід спочатку проаналізувати його складові. Так, в основі першої складової цього терміна лежить слово «дозвіл». Великий тлумачний словник сучасної української мови тлумачить дозвіл як згоду, що дає право на здійснення чого-небудь; документ, який посвідчує таке право [10, с. 234]. Юридична енциклопедія визначає дозвіл як передбачену законом міру можливої поведінки, що забезпечує задоволення суб'єктивних прав та юридичних інтересів особи [11, с. 268]. Як зазначає С.В. Лихачов, поняття «дозвіл» широко використовується в адміністративному праві, і це не можна вважати випадковим. Надання дозволів і ліцензій, відпо-

відна регламентація тих чи інших видів діяльності, а також заборона певних видів діяльності – в усьому цьому знаходить своє втілення управлінсько-регулятивна діяльність. Саме таким чином держава реалізує свої функції органу впровадження певного соціального порядку і гарантування певних рамок свободи, режиму примусу і контролю [6].

У національному законодавстві термін «дозвіл» вживається у визначеному словниками розумінні, тобто як акт, що дає право на здійснення певних дій. Наприклад, дозвіл на спеціальне використання природних ресурсів (Постанова Кабінету Міністрів «Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення» від 10 серпня 1992 р. № 459 [12]); дозвіл на право ввезення, вивезення або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку видачі дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» від 3 лютого 1997 р. № 146 [13]). У випадку відсутності дозволу на здійснення зазначених дій це означає, що їх здійснення виходить за межі правового поля і тягне відповідальність, встановлену законодавством.

Під системою у словниковій літературі розуміється сукупність елементів, які перебувають у відносинах і зв'язках один з одним, що утворює певну цілісність, єдність [14, с. 610]. Це категорія, що позначає об'єкт, організований як цілісність, де енергія зв'язків між елементами системи перевищує енергію їх зв'язків з елементами інших систем та створює онтологічне ядро системному підходу [15, с. 619].

Отже, дозвільну систему слід визначити як сукупність правовідносин, які виникають між дозвільними органами – з однієї сторони, та фізичними та юридичними особами – з іншої, у зв'язку з видачею, переоформленням та анулюванням документів дозвільного характеру щодо обігу спеціально визначених предметів та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, де вони виготовляються і використовуються.

Об'єктами дозвільної системи є предмети, щодо використання яких встановлено спеціальні правила, а також підприємства, майстерні і лабораторії, де виготовляються і використовуються такі предмети. Відповідно до національного законодавства до об'єктів дозвільної системи належить:

– вогнепальна зброя (нарізна воєнних зразків, несучасна стрілецька, спортивна, навчальна, охолощена, мисливська нарізна і гладкоствольна), бойові припаси до неї, холодна зброя (арбалети, мисливські ножі тощо), пневматична зброя калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с, пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначені патрони, вибухові матеріали і речовини, сильнодіючі отруйні речовини I-II класу безпечності, збудники інфекційних захворювань I-II групи патогенності і токсини, сховища, склади і бази, де вони зберігаються, стрілецькі тири і стрільбища, мисливсько-спортивні стенди, а також підприємства і майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, магазини, в яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, штемпельно-граверні майстерні, печатки і штампи, організації, що займаються збутом сильнодіючих отруйних речовин, і лабораторії, що проводять аналізи цих засобів і речовин, працюють із збудниками інфекційних захворювань I-II групи патогенності і токсинами);

– спеціальні світлові і звукові сигнальні пристрої на службових транспортних засобах, що використовуються для пересування осіб, стосовно яких здійснюється державна охорона, або на транспортних засобах міліції, оперативних або спеціальних транспортних засобах військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку в Збройних Силах, внутрішніх військ МВС, податкової міліції, служб безпеки дорожнього руху, Служби безпеки, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Державного департаменту України з питань виконання покарань, швидкої медичної допомоги, аварійно-рятувальних служб, пожежної охорони, служб інкасації та перевезення цінностей Національного банку та банків України, Управління державної охорони;

– природні ресурси (природні ресурси континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони; тварини, в тому числі риби, водні безхребетні та морські ссавці, які перебувають у стані природної волі, а також інші об'єкти тваринного світу, віднесені до природ-

них ресурсів загальнодержавного значення; природні ресурси в межах території та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення; види тварин і рослин, занесені до Червоної книги України; корисні копалини, за винятком загальнопоширених; природні ресурси місцевого значення; природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України);

– наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори;
– інші визначені законодавством предмети, матеріали і речовини, а також підприємства, майстерні і лабораторії, де вони виготовляються, зберігаються і використовуються.

У реалізації державної політики в дозвільній сфері бере участь велика кількість суб'єктів з різною організаційною структурою, державно-владними повноваженнями та відповідним правовим статусом. В юридичній літературі пропонується поділяти суб'єктів дозвільної системи залежно від обсягу державно-владних повноважень суб'єктів на три категорії. Першу категорію складають: Президент, Кабінет Міністрів, окремі центральні органи виконавчої влади (наприклад, МВС, МОЗ та ін.). Президент України та зазначені органи виконавчої влади наділені юридично-владними повноваженнями щодо прийняття нормативно-правових актів у сфері функціонування дозвільної системи. Друга категорія об'єднує уповноважені державою органи, наділені юридично-владними повноваженнями щодо видачі дозволів на право здійснення діяльності, пов'язаної з обігом спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також на відкриття і функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій та нагляду за виконанням підконтрольними суб'єктами покладених на них обов'язків. До третьої категорії входять фізичні та юридичні особи, які відповідно до чинного законодавства отримали дозвіл на здійснення дозвільної діяльності. До них, зокрема, треба віднести: міністерства й інші центральні органи виконавчої влади; підприємства, установи, організації та господарські об'єднання, фізичних осіб – підприємців і громадян України та іноземців [16, с. 112-113].

Певним чином погоджуючись з поділом суб'єктів дозвільної системи на три групи, вважаємо нелогічним, що до першої групи не віднесено Верховну Раду, яка в законах закріплює норми у дозвільній сфері (наприклад, Закон «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 6 вересня 2005 р. № 2806-IV [8]); по-друге, не можна погодитися з назвою критерію, за яким проводиться поділ суб'єктів, а саме: «від обсягу державно-владних повноважень суб'єктів», оскільки незрозуміло, якими державно-владними повноваженнями володіють громадяни України та іноземці.

Взагалі вважаємо більш правильно суб'єктів дозвільної системи поділяти на дві групи: 1) надавачі дозволів – державні органи, які видають, переоформлюють та анулюють документи дозвільного характеру щодо обігу спеціально визначених предметів та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, де вони виготовляються і використовуються; 2) отримувачі дозволів – фізичні та юридичні особи, які відповідно до чинного законодавства виявили бажання отримати, переоформити або анулювати дозвіл.

Важливе місце в дозвільній системі України посідають органи внутрішніх справ. По-перше, Міністерство внутрішніх справ приймає нормативно-правові акти у сфері функціонування дозвільної системи (наприклад, наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок видачі міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, господарським об'єднанням та громадянам дозволів на право відкриття та функціонування штемпельно-граверних майстерень, виготовлення печаток і штампів, а також порядок видачі дозволів на оформлення замовлень на виготовлення печаток і штампів, та затвердження Умов і правил провадження діяльності з відкриття та функціонування штемпельно-граверних майстерень, виготовлення печаток і штампів» від 11.01.1999 № 17 [17], наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок видачі та обліку дозволів на встановлення та використання спеціальних світлових і звукових сигнальних пристроїв» від 22.08.2005 № 364 [18]). По-друге, органи внутрішніх справ видають дозволи на придбання, видачу, носіння, зберігання, перевезення, використання предметів, матеріалів і речовин, щодо яких встановлено спеціальні правила використання, а також на відкриття об'єктів, де вони використовуються (наприклад, видають дозволи на встановлення та використання спеціальних світлових і звукових сигнальних пристроїв на службових транспортних засобах, що використовуються для пересування осіб, стосовно яких здійснюється державна охорона, або на транспортних засобах міліції, оперативних або спеціальних транспортних засобах військової

інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку в Збройних Силах, внутрішній військ МВС, податкової міліції, служб безпеки дорожнього руху, Служби безпеки, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Державного департаменту України з питань виконання покарань, швидкої медичної допомоги, аварійно-рятувальних служб, пожежної охорони, служб інкасації та перевезення цінностей Національного банку та банків України, Управління державної охорони). По-третє, органи внутрішніх справ контролюють додержання спеціальних правил придбання, видачі, носіння, зберігання, перевезення предметів, матеріалів і речовин та функціонування об'єктів, де вони використовуються.

З огляду на специфічність зброї як об'єкта адміністративно-правових відносин є цілком справедливим запровадження дозвільних режимів у механізм реалізації відповідних адміністративно-правових норм. Відповідно до сучасного національного законодавства органи дозвільної системи, зокрема органи внутрішніх справ, посідають вагоме місце у механізмі реалізації права громадян на зброю. Так, для володіння зброєю необхідно отримати на це дозвіл, який видається посадовими особами органів внутрішніх справ. Здійснюючи дозвільну діяльність, органи внутрішніх справ видають міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, господарським об'єднанням, а також громадянам дозволи на придбання, зберігання, перевезення й використання зброї та спеціальних засобів індивідуального захисту.

Відповідно до Спеціального порядку набуття права власності громадянами на окремі види майна, затвердженого Постановою Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17 червня 1992 р. № 2471-ХІІ [19], громадяни набувають права власності на такі види майна, придбаного ними з відповідного дозволу, що надається: на вогнепальну гладкоствольну мисливську зброю – органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 21-річного віку; на вогнепальну мисливську нарізну зброю (мисливські карабіни, гвинтівки, комбіновану зброю з нарізними стволами) – органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 25-річного віку; на газові пістолети, револьвери і патрони до них, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії, – органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 18-річного віку; на холодну зброю та пневматичну зброю калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с – органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 18-річного віку.

Таким чином, із вищезазначеного можна дійти висновку, що органи дозвільної системи, зокрема органи внутрішніх справ, посідають вагоме місце у механізмі реалізації права громадян на зброю, для володіння якою необхідно отримати на це дозвіл, який видається посадовими особами органів внутрішніх справ.

Список використаної літератури:

1. Лунев А.Е. Административное право / А.Е. Лунев. – М., 1970.
2. Бахрах Д.Н. Административное право : учеб. для вузов. – М., 1999.
3. Гуменюк В.А. Адміністративно-правове регулювання здійснення органами внутрішніх справ дозвільної системи : дис. ... канд. юрид. наук. / В.А. Гуменюк. – Х., 1999.
4. Подлінев С.Д. Діяльність міліції зі здійснення дозвільної системи в умовах формування ринкових відносин в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / С.Д. Подлінев. – Одеса, 1996.
5. Адміністративна діяльність. Частина особлива : підруч. / за заг. ред. О.М. Бандурки. – Х., 2000.
6. Лихачов С.В. Дозвільна система в Україні: сутність та співвідношення з дозвільною політикою / С.В. Лихачов // Вісник Харківського нац. університету внутрішніх справ. – 2001. – № 14. – С. 76-80.
7. Правові засоби здійснення дозвільної системи органами внутрішніх справ України : практ. посіб. : у 2-х ч. – Ч. 1 / Л.В. Карабут, В.І. Ткаченко. – Луганськ, 2007.
8. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : Закон України від 6 вересня 2005 р. № 2806-IV // ВВР України. – 2005. – № 48. – Ст. 483.
9. Про затвердження Положення про дозвільну систему : постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
10. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. і гол. ред. В.Т. Бусел. – К., 2002.
11. Юридична енциклопедія : в 6 т. / ред. кол. О.С. Шемшученко та ін. – К., 1998. – Т. 2.
12. Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення: постанова Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1992 р. № 459 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
13. Про затвердження Порядку видачі дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекур-

- сорів : постанова Кабміну України від 3.02.1997 № 146 [Електр. ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
14. Философский энциклопедический словарь / гл. ред. : Л.Ф. Ильичев, П.Н. Федосеев, С.М. Ковалев, В.Г. Панов. – М., 1983.
15. Новейший философский словарь / сост. А.А. Грицанов. – Мн., 1998.
16. Правові засоби здійснення дозвільної системи органами внутрішніх справ України : практ. посібник : у 2-х ч. – Ч. 1 / Л.В. Карабут, В.І. Ткаченко. – Луганськ, 2007.
17. Про затвердження Інструкції про порядок видачі міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, господарським об'єднанням та громадянам дозволів на право відкриття та функціонування штемпельно-граверних майстерень, виготовлення печаток і штампів, а також порядок видачі дозволів на оформлення замовлень на виготовлення печаток і штампів, та затвердження Умов і правил провадження діяльності з відкриття та функціонування штемпельно-граверних майстерень, виготовлення печаток і штампів : наказ МВС України від 11.01.1999 № 17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
18. Про затвердження Інструкції про порядок видачі та обліку дозволів на встановлення та використання спеціальних світлових і звукових сигнальних пристроїв: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22.08.2005 № 364 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
19. Про право власності на окремі види майна : постанова Верховної Ради України від 17.06.1992 № 2471-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

Надійшла до редакції 19.12.2012

ОРЄХОВ О.І., здобувач
(Інститут права ім. кн. Володимира Великого
МАУП)

УДК 342.95

ПРИНЦИПИ ПЕРЕГЛЯДУ ПОСТАНОВ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Проаналізовано принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення, які знаходять свій прояв на стадії перегляду постанов у цих справах, а також обґрунтовано пропозиції щодо їх нормативного регулювання.

Ключові слова: адміністративно-деліктне провадження, стадії провадження, перегляд справ про адміністративні правопорушення, оскарження рішень, принципи.

Проанализированы принципы производства по делам об административных правонарушениях, которые находят свое проявление на стадии пересмотра постановлений в этих делах, а также обоснованы предложения относительно их нормативного регулирования.

Ключевые слова: административно-деликтное производство, стадии производства, пересмотр дел об административных правонарушениях, обжалование решений, принципы.

In the article principles of realization are analysed in matters about administrative offences which find the display on the stage of revision of decisions in these businesses, and also suggestions are grounded in relation to their normative fixing.

Keywords: delict realization, stages of realization, revision of businesses about administrative offences, appeals of decisions, principles, is administrative.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення здійснюється в певній послідовності як низка пов'язаних між собою процесуальних дій, які спрямовані на реалізацію норм матеріального права та охоплюються межами певної стадії провадження. На кожній стадії здійснюється низка пов'язаних між собою процесуальних дій, призначених для розв'язання завдання провадження. Кожна стадія різниться кількістю учасників, завданням, характером процесуальних дій та оформляється відповідним процесуальним документом (протоколом, постановою, рішенням у скаргі, виконанням постанови). З-поміж цього стадія перегляду справи у зв'язку з оскарженням постанови у справі або поданням прокурора на неї базується на основоположних принципах, властивих всьому адміністративно-деліктному провадженню, але з певною пріоритетністю реалізації окремих з них. Попри те що провадження у справах про адміністративні правопорушення здійснюється на основі процесуальних принципів, властивих іншим видам процесуальної діяльності, зокрема адміністративної, цивільної, господарсько-процесуальної та, передусім, кримінально-процесуальної, нормативного закріплення в КУпАП вони не мають.

